

Izhaja vsak zjutraj in poštino celo leto 20 Din. leta 10 Din, za leta 5 Din.

Posamezna številka 50 p

SRBSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Inserati: Ena šeststolpna petivrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 50 p

46. šte. v.

Gornja Radgona, dne 16. novembra 1922.

IV. leto.

Naša valuta in naloga naše bodočnosti.

(Važen gospodarski problem sedanjega časa.)

Kadarkoli se v kaki državi nahajajo velike množine lastnega denarja, se cene vsem trgovskim predmetom neverjetno dvigajo; kakor hitro pa cene padajo, je to sigurno znamenje, da se je skrčila množina denarja. Po staroveljavnem pravilu narodnogospodarskega zakona je denar v velikih množinah manj vreden, kakor, če se nahaja v malih množinah v državi. V slednjem slučaju je iskan in pridobi na vrednosti, na veljavi. — Pred vojno ni nikdo vedel, celo vsak uradnik ni vedel tega, kaj je valuta, danes se pa razgovarjajo o valutah in njih razlikah paglavci na cesti: Kaj pomeni beseda valuta? Pride od franc. besede valeur = veljava, vrednost. — Toliko za uvod.

V današnjih časih, ko se množine denarja in blaga vsaki mesec večkrat menjajo, je uvodoma postavljeno narodnogospodarsko načelo zelo na mestu. Pred vojno, o katere poteku in koncu ni nikdo ničesar slutil in je bila vsa politika le domneva in poskušanje, je krožilo enako število bankovcev po svetu, po vseh državah. Ti bankovci so ob vsaki izdaji imeli zlato kovinsko podlago. Vrednost našega denarja, oz. veljava ali valuta je bila — zlata. Ko je zadivjala vojna, pa je začelo primanjkovati denarja, naravno, ker je bila potreba velika in začeli so tiskati nove bankovce — brez kovinske podlage. Prvotna podlaga pa se je z vsako novo izdajo bankovcev manjšala, dokler ni dosegla današnje mizerije. (Cfr. Avstrija, Rusija, Poljska, naša krona i. t. d.) — Bankovec je bil potemtakem lažnjivi dokument, ki je nakazal v zakonu gotov znesek, katerega je izkazoval — v zlatu odn. v srebru, v resnici pa ni imel te vrednosti, niti ni kdo izplačeval za stokronski bankovec, stokronski zlati novic i. t. d. Predstavljanje vrednosti na bankovcu je postalo le navidezno, takorekoč očitna, uradna farbarija. Tako smo prišli iz zlate valute na — papirnato. Denar ni več krit z zlato kovinsko podlago; tako je postala denarna vrednost ene države odvisna od političnega in gospodarskega ugleda na zunaj in od lastnega državnega gospodarstva na znotraj.

Zakaj ima napr. laška lira nesorazmerno višjo vrednost, kakor naš dinar? Odgovor ni težek; kajti vsak poznavalec predvojnih razmer v italjanski državi ve, da nima lira večjega zlatega kritja kakor naš dinar. Bolj jasna je razlika med češko krono in našim dinarjem. Akoravna ima Češkoslovenska republika nad 4 milijarde več tiskanih bankovcev kakor mi, vendar nima večje kovinske podlage kakor naš dinar, kljub temu pa je vredna češkoslov. krona dva dinarja in včasih še več. Vzrok leži na dlani. Narodno gospodarstvo dobro urejene Čehoslovaške republike je v najlepšem razvoju in ima dobre temelje. Državni proračun je tam reden, pri nas pa samo provizorično flikanje, dvanajstine, dodatki, krediti izven proračuna za razne resortne, skratka — nerednost v velikem

obsegu, nobene gotovosti, preveč radikalizma v besedah, premalo v dejanjih!

Iz navedenega sledi jasno, da moramo — ako hočemo dvigniti vrednost našega denarja oz. da rabimo dnevni izraz našo valuto, da predvsem vsestransko uredimo našo državo na znotraj in zunaj. Na znotraj se mora naša državna uprava spopolniti kar najbolj v duhu modernega socializma, na temelju solidnega združništva, vzajemnosti. Odstraniti se morajo malenkostni strankarski boji, ki samo oslabljajo energijo duševno in telesno zdravega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ugled države na zunaj se bo dvignil z modernimi zakoni, s človekoljubnimi kulturnimi institucijami. Če bomo mojstersko uredili notranjost naše države bo brezdvomno naš ugled na zunaj tudi zrastel in z našim ugledom se bo dvignila, naša valuta, vrednost našega denarja.

Tako bo nam mogoče, da bomo iz sedanje papirnate valute prišli v takozvano staro, zlato valuto. To doseči, pa bodi naš cilj; kajti, če priborimo našemu dinarju vrednost tujega denarja, okrepiamo s tem našo državo, kateri moramo prejkoslej ustvariti trden gospodarski temelj.

Razume se, da to ne bo šlo čez noč in da bo lepega dne borzno poročilo iz Cüriha nas iznenadilo z novico, da smo dosegli svoj cilj. Vrednost naše kroue se mora zvišati za blizu 50krat, seveda polagoma, s potrpljenjem, žrtvami in trdom. Medtem bodo cene blagu — naravno — padale, ljudske pijavke kakor razni verižniki in špekulanti bodo zvijali svoje zločinske vratove na vse mogoče načine in skušali preprečiti mukopolno delo ozdravljenja našega denarja, pa nič zato! Zakonodajna in zakonizvršujoča oblast bo morala biti čista in na mestu. Brez najmanjšega diha sentimentalnosti in vpoštevavanja kakih izjem bo morala z železno roko pomagati pri težkem delu. Kazni za prestopke v trgovini — radi verižništva, špekulacije, tihotapstva — naj se poostrijo do najvišje stopnje, strogo in brezobzirno se naj kaznuje vsaka korupcija pri upravnih organih; vsekakor žrtve velike, a naloga je velika in smoter te naloge je vreden teh žrtev. — Ako bo celokupen slovenski narod v zvezi z brati Hrvati in Srbi sodeloval z veliko vnemo, kakor en mož za ozdravljenje naše valute z radikalno ureditvijo gospodarskega položaja v državi, potem delo ne bo pretežko. Zunanji svet bo uvidel, da smo življenjasposobni narod, država z bodočnostjo ter nas rešpektiral. S tem pa bo se dvignila naša valuta.

Za nami so hudo žalostni časi. Naš denar je na svetovnem denarnem trgu padal in padal — do zadnjega časa, ko se je nekoliko dvignil. Zakaj? Država je pridobila nekoliko na ugledu in to je vsa skrivnost. Dvig denarja ni produkt ene noči, ni slučaj, ali igra. Naša državna uprava se polagamo zboljšava. Notranja politična zmedenost je nekako odstranjena, pereče hrvatsko vprašanje je zavzelo mirnejšo obliko in v očigled teh dejstev — nam začenjajo velike države posvečati malo več skrbi in brige: naš ugled v svetu raste, z njim naš denar. — Usoda našega denarja je tedaj v naših rokah, v

rokah naših previdnih ali neprevidnih politikov. — Kakor stoje sedaj razmere je računati, da bo naša valuta počasi pridobivala na vrednosti. — Par primerov iz kmečkega, gospodarskega življenja.

Nekdo si je pred vojno kupil hišo, vredno 10.000 kron. Danes je vredna nekaj več 500.000 kron. Če si je 10.000 kron pred vojno izposodil, je iste mogel vrniti s prodajo enega para volov. Vzemimo pa narobe. Nekdo si najme milijonsko posojilo, da si zgradi hišo in gospodarsko poslopje. Posojilo se vknjiži. Ko dosežemo zlato pariteto, bo hiša s poslopjem vred brez ozira na to, da bo že potrebna novih popravil, vredna komaj 15 do 20.000. In kaj s vknjiženim posojilom, ki se mora vrniti? Zato denarni zavodi, pozor pred tem dejstvom! Kje bo vzel kmet milijonski znesek, da ga vrne, če vse njegovo premoženje ne bo vredno niti petino dolga?!

Iz tega sledi, da je vsakdo, ki dela sedaj dolgove v spekulativne svrhe, misleč, da bodo hiše in zemljišča pridobivala na vrednosti na zelo napačni poti in da ravna skrajno lahkomišelnost; kajti, kdor se v sedanjih časih zadolžuje, se ne bo nikdar več mogel ali vsaj zelo težko skobacati iz dolgov. — Vsem veljaj pravilo, da se naj ne delajo sedaj dolgovi in da se naj vsi večji nakupi omejijo le na najpotrebnejše, ker cene rapidno padajo in morajo v doglednem času pasti najmanj za 20%. Zakaj bi človek izmetoval sedaj več denarja, ko bo čez nekaj časa dobil isto blago cenejše!

Sedaj je ugodna prilika za štedenje! Varčujte! Nosite denar v domačo posojilnico, hranilnico ali kar že imate pri roki, da vam nese obresti, medtem ko vam denar doma leži mrtev in ste v vedni nevarnosti, da vam zgori ali izgine. Tudi če ga zabijete v kako investicijo, je denar, kakor smo zgoraj dokazali izgubljen. Le varčujte. Kdor je pred vojno vložil pol milijona kron, nima sedaj mnogo, ko je denar stalno padal. Kdor pa sedaj, ko denar ni veliko vreden in pol milijona kron ne predstavlja bogve kako veliko premoženje, istega naloži v domači posojilnici, dobi zanj obresti, ta bo profitiral in bo imel svojčas mnogo večjo vrednost, četudi bi denar brez obresti ležal.

Dokler boste denar vlagali v svoje domače denarne zavode, boste s tem pomagali, da bo naše narodno gospodarstvo zadobilo tisti razmah, ki mu je potreben za nalogo, pomagati državi in njenemu ugledu na zunaj. — S tem, da boste vlagali svoje prihranke v domače denarne zavode, pomagate dvigati našo valuto, ker izboljšujete s tem narodnogospodarsko življenje v državi.

Predvsem pa še enkrat: Nikar se ne zadolžujte, ker dolgovi, ki danes ne predstavljajo bogve kake višine, bodo z dvigom valute postali neznosno, obupno breme, ki bo povzročilo katastrofo marsikateremu posestniku in drugače razumnemu in skrbnemu gospodarju.

**Pristopajte k
Jugoslovanski Matici!**

Stabilizacija dinarja češkoslovaške krone. Finančni minister dr. Kumanudi se je povrnil iz Prage, kjer se je pogajal s češkoslovaškim finančnim ministrom dr. Rašinom o borzofinančnem problemu, kako stabilizirati tečaj dinarju in češkoslovaški kroni. Razgovori so se tikali skupnega delovanja med Narodno banko in bančnim uradom ministrstva financ v češkoslovaški republiki. Akcija za stabilizacijo dinarja in češkoslovaške krone bi se izpeljala na ta način, da prevzame Narodna banka nakup in prodajo deviz in češkoslovaških kron za našo in ostale balkanske države, nasprotno bi pa bančni urad prevzel nakup in prodajo deviz v dinarjih za Češkoslovaško in sosednje države. Da bi se dosegel najboljši stik med jugoslovanskimi in češkoslovaškimi bankami, je bil sprejet načrt glede ustanovitve bančnega konzorcija z delniškim kapitalom 200 milijonov češkoslovaških kron, ko bi imel nalogo urejevati vse medsebojne kredite. Narodna banka stopi v zvezo s češkim čekovnim uradom, ki bi prevzel prodajo čekov in menic jugoslovanskih trgovcev. Razlike v kurzu krije češki čekovni urad, kar bi zelo olajšalo nabave in naročila blaga našim trgovcem.

Nove 100 in 1000 dinarske novčanice. Kakor poročajo iz Beograda, je finančno ministrstvo naročilo v Ameriki nove 100 in 1000 dinarske novčanice. Te novčanice se bodo dale v promet najbrže komaj v začetku leta 1923.

Legitimacije za nabavo inozemskih plačilnih sredstev. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Generalni inšpektorat ministrstva financ opozarja z razpisom z dne 2. oktobra 1922 J br. 20.138 dodatno k odločbi z dne 29. sept. 1922 J br. 16.364 (Ur. list št. 106/329 ex 1922) vse one, ki imajo potrebo za legitimacijo, s katero bi mogli mesečno nabavljati inozemska plačilna sredstva v svrhu vzdrževanja študentov, bolnikov ali sorodnikov, da kot dokaz potrebe za legitimacijo priložijo prošnji potrdila šolskih oblasti, sanatorija ali zdravnikov, oblasti kjer se nahajajo sorodniki in koliko časa ostanejo. Legitimacije se bo moglo dobiti le na osnovi teh dokazov, medtem ko se potrdilo naših policijskih ali občinskih oblasti ne bo smatrala kot dokaz.

Dopisi.

Gornja Radgona. (Razne vesti.) Poročil se je tukajšnji gostilničar g. Janko Karbaš z gđc. Mici Leyrer iz Maribora. Mlademu paru želimo obilo sreče. — Umrl je v ponedeljek, dne 13. novembra v 45. letu svoje starosti občepriljubljeni g. Franc Zangl, mesar in gostilničar v Gornji Radgoni. Dasi rodomec, je bil blagi pokojnik zelo strpljive narave, proti vsakemu človeku ljudomil in dobrega srca. Bodi mu zemljica lahka. Ožaloščenim zaostalim pa naše iskreno sožalje! — Tu se vrši v nedeljo, dne 19. novembra predpoldne po osmi maši politično zborovanje SLS. Šhod se vrši v dvorani Posojilnice. Poročal bo govornik iz Maribora. Somišljeniki SLS skrbite za obilno udeležbo! — Popoldne istega dne se vrši v dvorani Posojilnice proslava 60-letnice smrti velikega slovenskega škofa, pisatelja in mladinskega Ant. M. Slomškega. Na vsporedu je slavnostni govor. Dramatičen prizor: Slomškovo rojstvo. Petje, tamburanje, deklamacije. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina znaša za sedeže prve vrste 5 dinarjev, druge vrste 3 dinarje in tretje vrste dva dinarja, stojišča pa 1 dinar. Vsi častilci velikega duha Slomškega se vabijo, da se proslave udeležijo in privedejo seboj svoje prijatelje. — Dne 7. oktobra 1922 je bil na graški univerzi promoviran za doktorja vsega zdravilstva gospod Viktor Lorger, svak tukajšnjega davčnega upravitelja Ludvika Klinca. Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani ga je sedež imenoval za sekundarja na javni bolnici v Mariboru.

Gornja Radgona. Namesto venca umrlemu g. Francu Zanglu je za uboge učence tukajšnje šole daroval g. Anton Korošec znesek 200 K, za kar mu šolsko vodstvo tem potom izreka najlepšo zahvalo! — Namesto venca umrlemu g. Francu Zanglu je za Prostov. gas. društvo v Gornji Radgoni daroval g. Anton Korošec znesek 100 K za kar se mu društvo tem potom najlepše zahvaljuje.

Gornja Radgona. — Podružnica Jugoslov. Matice je odposlala centrali oz. pokr. podružnici lepo svoto 20.000 K. Kot gmotni uspeh letošnjega dela. Obmejni Slovenci, pristopajte k Jugoslov. Matici, materi vseh neodrešenih bratov!

Ljutomer. S sodbo z dne 23. okt. 1922 so bili tukajšnji peki Korošec, Koki in Steinauer obsojeni od tuk. sodišču vsak na 5 dni zopora in 1000 din globe radi navijanja cen in brezvestne špekulacije, ker so prodajali male žemlje v teži 4 dkg po 2 K, velike žemlje v teži 8 dkg po 3-20 kron in štruce v teži 14 dkg po 6 K komad; zahtevali toraj višjo ceno nego je ona, ki zajamčuje običajni in dovoljeni trgovski čisti dobiček, tako da je znašal odstotek čistega dobička pri malih žemljah 79%, pri velikih 43%, pri štrucih 53%. Tako se je vendar enkrat pričelo pri teh elementih malo čistiti, kajti vsak tujec, ki pride v Ljutomer se pritožuje čez neznosne razmere, ki vladajo v Ljutomeru. Prosimo pristojno oblastvo, da nadzoruje te ljutomerške oderuhe in jih naj tudi prisili, da znižajo cene kruhu, ter nadalje tudi, da naj prodajajo kruh na kg in ne samo na komad, kjer imajo ti ljudje velike zasluge, saj se dobi kruh drugod po 24 K za 1 kg in še bolj po ceni. Nadalje opozarjamo tudi orožništvo, na U. L. št. 5 z dne 18. 11. 1922. da pogleda tudi v ljutomerške mesnice in trgovine, in gostilne kajti dokler so živilom in raznemu blagu rastle cene, so kar čez noč dobili frišno blago in se zagovarjali, da mora zaloga, — sedaj pa ko cene padajo, je zaloga stara.

Več prizadetih.

Ljutomer. Na gostiji Furlan-Bezjak 12. t. m. se je nabralo med veselimi gosti 1000 K, kateri znesek se razpolovi za ubožne otroke naše narodne šole in za obrtno šolo. Zavednim darovalcem srčni Bog plačaj, novoporočencema pa obilo sreče! — Prireditve. V nedeljo 3. decembra se vrši že dolgo zaželjena šolska tombola v gostilni g. Vaupotič v Ljutomeru. Začetek ob 3. uri popoldne. — Naslednjo nedeljo t. j. 10. decembra priredita našo najstarejšo društvo „Čitalnica“ in „Slov. pevsko društvo“ zabavni večer v gostilni g. Strasserja. Uprizorilo se bode spevoigra „Kovačev študent“ i. dr. Natančnejši spored še sledi. Prosimo, da se ozirajo druga društva na ti prireditvi.

Tranzitni promet in škandalozne tarifne razmere. Od več strani smo prejeli tozadevne ostre pritožbe, od katerih objavljamo danes samo sledečo: Zelo hvaležni bi Vam bili, ako bi v Vašem prihodnem cenj. listu eden članek priobčili, o sedanjih razmerah tranzitnega prometa Maribor—Ljutomer. Stvar je neudržljiva in sega globoko v našo gospodarstvo. Prošnje na različne činitelje za odpomoč do danes niso imele uspeha in gospodje pri raznih obmejnih komisijah so morda to stvar bagatelizirali. — Kakor je znano, tovarni tarifi od Maribora do Gornje Radgone se petkrat prekinajo: 1. Maribor—državna meja; 2. državna meja—Špilje; 3. Špilje—Radgona; 4. Radgona—državna meja; 5. državna meja—Gornja Radgona. Na ta način se plača pri točkah 2, 4 in 5 minimalna za 10 km, čeprav daljina znosi samo 1 do 3 km. Dokler avstrijski tarifi niso bili toliko povišani, stvar ni bila tako občutljiva, danes smo pa že tako daleč, da Murski Soboti ne konvenira več, blago čez Radgona, oziroma Slatina Radenci

dobivati, ampak čez Dolnjo Lendavo, vzlic dolgega pota in ogromnih voznih stroškov. Na tak način plača ljudstvo vse dražje, kar se mora uvoziti in vse ceneje, kar ima za prodati, kakor na drugih tržiščih. — Zgradba železnice Ljutomer—Ormož bode temu nekaj odpomogla, ali ureditev tarifnega vprašanja na progi Maribor, oziroma Špilje—Radgona se mora takoj rešiti, tudi glede na večji bodoči promet iz Avstrije na južne kraje preko Ormoža po končanem te proge. Mi vsi moramo zahtevati, da se iz Maribora do postajah železnice Gornja Radgona—Ljutomer vpeljujejo direktni tovarni tarifi v SHS-valuti, na podlagi klasifikacije in tarifov naše južne železnice, da postanemo neodvisni od avstrijskih valutnih vprašanj in da nam ne bo treba prispevati za njeno ozdravljenje. — Zahvaljujoč se v naprej za Vašo prijaznost in upajoč na uspeh utemeljenih zahtev, beležimo (slede podpisi).

Križevci pri Ljutomeru. Iskreno pozdravljamo vaš boj za znižanje cen življenjskim potrebščinam. Dopisnik iz Radince je mnogo milo sodil. V Ljutomeru so obsodili tri take „človekoljube“ na denarno globo in zapor. Tudi pri nas in povsod bo treba pogledati in z močno roko odpraviti take razmere. Ako se v eni občini ne more doseči, da bi se gostilne in trgovine imele vsaj približno enako visoko ceno za živila, kako se naj zahteva, da bo red v državi, zvezi toliko tisoč občin?! Merodajni faktorji, zganite se. Začeti je treba pri občini, če se hoče red imeti v državi!

Križevci pri Ljutomeru. Na splošno zahtevo se ponovi igra „Zmaga najsv. Zakramenta“ v nedeljo, dne 19. novembra. Prijatelji lepe igre, pridite v obilnem številu k predstavi! — Odbor.

Murska Sobota. (Razno). G. Franc Kovča, dosedanji sodni predstojnik, je imenovan za sodnega svetnika, dalje so imenovani gg. dr. Mak, dr. Krviča, Ivanc in Farkas definitivnem sodnikom. Čestitamo! — Nesreča. Neki Mihael Balazič si je pri mlatilnici vsled nesrečnega ravnanja popolnoma pokvaril desno roko. Pripeljan je v soboško bolnico. — Štefan Kutos iz Veščice se je na potu iz Prodanovcev vsled prenegle vožnje tako močno pobil, da so ga morali prenesti v bolnico. — Lopovstvo. Pri nas so tatvine in roparski napadi na dnevnem redu. V Lončarovcih so Pocač Štef. ukradli neznani lopovi obleke za 18.000 K vrednosti. — Istotako Korošec Ani v Sülincih, od katere so zahtevali najprej dolarje in ker jih ni imela, so ji vzeli obleko, vredno okoli 2000 kron. — V opekarni g. Karola Voglerja v Puconcih je neznani uzmovič odnesel veliki gonilni jermen v vrednosti od 23.000 kron. — Tepež. Med fanti vasi Kroga in onimi iz Satahovec je prišlo zadnjo soboto zvečer do prave vojske, pri kateri je ostalo nekaj ranjenih; neki Janoš Kümen je pripeljan v bolnišnico v M. Soboti.

Hrv. koncertno udruženje „Lisinski“ iz Zagreba priredi v nedeljo, dne 19. t. m. v Götzovi koncertni dvorani v Mariboru z vsem svojim zborom koncert, na katerem bo proizvajal mogočni Širolov korski ciklus iz hrvaške renesančne in barokne poezije. Lisinski je reprezentant absolutne vokalne muzike in kakor mešani zbor je boljši od mnogih najboljših zborov Evrope. Opozarjamo na to velepomembno prireditve v Mariboru. Predprodaja vstopnic v trgovini Zlata Brišnik v Slov. ulici v Mariboru.

Gospodarstvo

Kaj je storiti davkoplačevalcem v dobi do konca leta 1922?

1. Stanovanjski list in zaznamki. Do 30. novembra 1922 morajo vsi posestniki hiš v Sloveniji in v Prekmurju vložiti sami ali po svojih namestnikih pri pristojnih davčnih oblastvih hišne in stanovanjske izkaze, če so dane v najem, za v najem neoddana poslopja pa zaznamek prebivalcev takih poslopij. Izkaze oziroma zaznamek je izpolniti po stanju z dne 15. nov. 1922. Tiskovine se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z
neom. z.

2. Davek na poslovni promet. Davčni zavencanci, ki so dolžni voditi za davek na poslovni promet knjigo opravljenega prometa poleg trgovskih družb, zadržat itd. vsi obrati, katerih promet je presegele 1. 1921 vsoto 360.000 in omenjenega davha za III. četrtletje t. l. do 30. oktobra t. l. še niso odpremili, naknadno store, da se ognejo kaznim in si ohranijo pravico pritožbe, ako bi se njihova prijava ne spoznala za pravilno.

Prijava naj se napravi po vzorcu A, objavljenem v razglasu finančne delegacije z dne 22. maja 1922, št. A 6/3 ex 22 (Uradni list z dne 3. junija 1922 št. 59) v 3 izvodih, od katerega obdrži davčni urad dva izvoda, enega pa vrne plačniku kot pobotnico. Knjige opravljenega prometa davčni urad ne sme zahtevati, ker je za to opravičen po čl. 116 finančnega zakona za l. 1922-23 na postavi odločbe davčnega odbora edino le predstojnik davčnega oblastva.

3. Dospelost direktnih davkov. Dne 1. novembra t. l. so dospeli v plačilo direktni davki za 4. četrtletje 1922. Davčni uradi so opravičeni jih po 14. novembru prisilno iztirjati in zaračunati poleg 6 odstotnih zamudnih obresti že za opomin 4 odstotke od tirjanega zaostanka.

4. Napovedi za hišno najemino. Hišni posestniki, ki še niso vložili napoved o najemini za leto 1922 oziroma za leto 1923-24 — teh je še precejšnje število — naj čimprej zadoste svoji dolžnosti, ker se jim bo pri pogonu teh napovedi stavil rok le 3 dni in zapadejo kazni do 100 Din, ako bi tudi na pogon ne vložili v 3 dneh nepovedi. Vrh tega bi davčno oblastvo moglo uradno sestaviti napoved in si zaračunalo za to delo efektivne stroške uradnega odposlanca.

Podraženje tobaka. Monopolska uprava je pred nekaj dnevi znova, in to znatno podražila cigarete, cigaretni tobak in tobak za pipe. Odslej stane najfinejši turški tobak (karton 100 g) 40 Din (doslej 25 Din), najfinejši hercegovski (100 g) 30 Din (doslej 16 Din), fini turški v zavojčkih 25 g 6:50 Din (doslej 3:50 Din), fini hercegovski 25 g 5 Din (doslej 3 Din), srednjefini turški 25 g 5 Din (doslej 3 Din) srednjefini turški 25 g 2:50 Din (doslej 1:875 Din) najfinejši ogrski 25 g 1:875 Din (doslej 1:5 Din), domači tobak 25 g 1:50 Din (doslej 1:25 Din) dunavski 50 g 3 Din (doslej 2:50 Din). Cigarete veljajo odslej: makedonske „Ekstra“ 70 p, komad (doslej 50 p), makedonska specijaliteta 45 p (32:5 p), narentske 60 p (45 p), egiptovske 45 p (32:5 p), „moeris“ 35 p (25 p), damske 27 p (15 p), „šport“ 15 p (12 p) in ogrske 10 p komad (doslej 8 p). Tobak za zvečenje v klobasah, ki je veljal doslej 60 Din 1 kg, velja po podraženju 70 Din. Čudno, da je monopolska uprava kar čez noč podražila tobak za 50% in še več. Nove cene so veljale že preje predno so bile uradno razglašene. Naraščanje in stabilizacija naše valute sta nas navdajala z upanjem, da začno padati cene, sedaj pa drž. uprava naenkrat sama poviša cene tobaku. Kaj bodo rekli k temu drugi trgovci in konsumenti?

Podražitev vžigalic. Uprava državnih monopolov, odelenje prodaje v Belgradu, objavlja z naredbo z dne 21. oktobra 1922, da je Upravni odbor Samostalne monopolske uprave na svojem 89. sestanku z dne 21. oktobra t. l., z odobrenjem finančnega ministra z dne 28. oktobra 1922, izdal odlok, da se poviša monopolska taksa na vžigalice, in sicer za eno škatljico parafinskih vžigalic (100—120 drvic) od Din 0:35 na Din 0:45; paraf. vžig. (100—110 drvic) od 0:32—0:41; paraf. vžig. (70—80 drvic) od 0:22 na 0:26; paraf. vžig. (50—60 drvic) od Din 0:20 na Din 0:24; žvepljenih vžigalic (120—130 drvic) od 0:32—0:42; švedskih normalnih vžigalic (60 do 65 drvic) od Din 0:30—0:42; švedskih malih vžigalic (50—55 drvic) od Din 0:28—0:40. — Poleg tega so se z istim odlokom in odobrenjem finančnega ministra odredile sledeče maksimalne cene za vžigalice iz domačih tovarn, in sicer za eno škatljico parafinskih vžigalic (100—120 drvic) Din 0:70; paraf. vžig. (100—110 drvic) Din 0:75; paraf. vžig. (70—80 drvic) Din 0:50; žvepljenih vžig. (120—130 drvic) Din 0:75; švedskih normalnih (60—65 drvic) Din 0:75; švedskih malih (50—55 drvic) Din 0:75.

Podaljšanje roka za žigosanje predvojnih posojil bivše Avstro-ogrške monarhije do 15. decembra 1922. Delegacija ministrstva

financ v Ljubljani objavlja uradno, da je gosp. finančni minister z odločbo D br. 25.585 z dne 6. novembra 1922 odredil: 1. Do 15. decembra 1922 se morejo v zmyslu pravilnika D br. 4019 iz leta 1920 (Uradni list št. 97 od 27. avgusta 1920) še podpisati in žigosati obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije, katerih lastniki doslej še niso bili dali žigosati. Popisale in žigosale se bodo tudi obveznice predvojnih posojil, ki so bile deponovane in so se nahajale v inozemstvu ter so bile vrnjene lastnikom in vnešene v našo državo, brez ozira na to, ali so žigosane z inozemskim žigom ali ne. Vse obveznice, ki so bile vnešene v našo državo, pa doslej še niso žigosane z našim žigom, se morajo predložiti radi žigosanja. 2. Obveznice vojnih posojil se ne bodo več popisovale in žigosale, zato naj se ne predlagajo več. 3. Gornji rok za žigosanje se po sporočilu rep. paracijske komisije ne bo več podaljšal. Lastniki nežigosanih obveznic predvojnih posojil, ki obveznic do gornjega roka ne dajo žigosati, bodo trpeli škodo, ker se take obveznice ne bodo upoštevale pri razdelitvi dolgov in jih naša država tudi ne bo mogla zamenjati. 4. Prošnje za naknadno žigosanje je z obveznicami vred predložiti generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu. 6. Prošnje je opremiti s kolkom po zakonu o taksah.

Razglas glede sladkanja letošnjega vinskega mošta. Vsled trajno deževnega za normalno dozeritev grozdja skrajno neugodnega jesenskega vremena, bo letošnja letina v Sloveniji v kvalitativnem oziru bolj slabo izpadla. Grozdje ni moglo namreč popolnoma dozoreti in razen tega je pričelo povsod z malimi izjemami, tudi močno gniti, zlasti belo grozdje, kar je vinogradnike ponekod prisililo k prezgodnji trgatvi. In tudi ono grozdje, ki je še dalje mogoče do konca oktobra na trti ostalo, ne bo doseglo zbog prenizke temperature sladkobe lanjskega letnika. Letošnji mošti, odnosno vina bodo radi tega šibkejša, kislejša in tudi precej nestanovitna. Popravijo se lahko prav dobro s sedanjim sladkanjem mošta. V očigled tem nedostatkem dovoljuje le vinskim producentom Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo v Ljubljani po zasližbi državnih kletarskih in vinarških strokovnjakov in na podlagi § 5. vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak št. 210 prosto in splošno sladkanje letošnih vinskih moštov v celi Sloveniji in sicer z 2—4% (2 do 4 kg na 100 litrov mošta) kristalnega ali kockinega sladkorja. Sladkajo naj se le mošti navadnih vrst, ki imajo izpod 14% in oni finejših vrst, ki imajo izpod 10% sladkorja. V ta namen porabljeni sladkor mora biti popolnoma čist, brez vsakih primesi. Rjavi (ameriški) sladkor se v te namene ne sme rabiti, ker ima neprijeten postranski okus in prenizko sladkobo. Istotako se sladkor ne sme razstopiti v vodi, marveč le v moštu. Sladkor naj se doda po možnosti še kipečemu moštu. Vsled splošne dovolitve sladkanja za celo Slovenijo, odpadejo posamezne prošnje za sladkanje kakor tudi posamezna nanačila o izvršenem sladkanju. — Pokrajinska uprava za Slovcnijo, oddelek za kmetijstvo.

ZAKAJ? Zato ker je velikansko množino sukna, platna, parhenta in hlačevine prejela iz inozemskih čudovitih nizkih cenah

tovaren, ter prodaja po veletrgovina

R. STERMECKI - CELJE št. 303

Cenik z tisoč slikami zastoj.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **Andrej Oset** Maribor, Aleksandrova cesta 57. - Telefon št. 88

Proda se
lepo kmečko posestvo

5 minut od cerkve Sv. Trojica v Slov. gor., meri 23 oravlov, zraven je stanovanska hiša, gospodarsko poslopje n preša. — Oglasi se naj v gostilni Ernesta Golob pri Sv. Trojici v Slov. gor. do 1. decembra 1922.

Objava!
Dne 19. novembra 1922 po drugi maši se vrši pri tukajšnji carinarni **javna dražba** raznega zaplenjenega blaga.
Carinarnica v Gornji Radgoni.

Proda se
5 hiš v Ljutomeru, sposobne za trgovino, 5 vinogradov, 4 gozdi, njive, travnike, 1 tovorni avtomobil, gospodarsko in hišno orodje, eno 3 vrstno harmoniko, govejo živino in konje v bližini Ljutomera, 2 hiši v Ormožu, 3 mala posestva pri okrajni cesti 1 uro od Ljutomera, 1 šumo in 1 travnik pri Bistrici, Prekmurje, 4 mlatilnice s parnim in bencinovim pogonom, 5 mlinov na vodi in s parnim pogonom.
Posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč **Slivar Ljutomer.**

Iščejo se
proti visoki proviziji izvrstni, v Medjimurju in Prekmurju dobro uvedeni akviziterji, **za prodajo „Prave DIANE Francoske vinovice“**
Offerte z referencami na upravo **JUGOPHARMACIJA D. D. ZAGREB PRILAZ 12**

Zahvala!
Ob bridki in tako nenadni izgubi naše nepozabne hčerke in sestre
Francke Žitek
se tem potom najsrčneje zahvaljujemo vsem, ki so njo prišli obiskati v njeni bolezn. Zahvaljujemo se vsem darovalcem vencev in šopkov. Marijini družbi za spremstvo in za prelepo žalostinko ob odprtém grobu. Zahvaljujemo se č. č. duhovščini č. g. Fr. Štuhecju župniku pri Sv. Jurju ki je vodil pogreb, domačemu g. župniku Martinu Meško g. kaplanu Fr. Glavnik. Nadalje g. nadučitelju Kvirinu Pertl in vsem, ki so našo nepozabno ranjko spremili v tako obilnem številu na njeni zadnji poti.
Hrastje-Mota, dne 15. novembra 1922.
Žalujoči stariši in sestre.

Na prodaj
sta dva otročja vozička, nova à 200 in 300 dinarjev. Kje, pove upravništvo lista.

Kdo?
ima kaj za prodati ali hoče kaj kupiti, naj inserira v „Murski Straži“, najbolj razširjen list v Prekmurju, Murskem polju in Slov. goricah.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

Inter. telefon št. 2

izvršuje vse bančne transakcije najkulantnejše

Račun ček. urada št. 12.726